

รายงานข่าวเศรษฐกิจที่น่าสนใจของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

รอบต้นเดือนกรกฎาคม 2565

1. ร่างงบประมาณประจำปี 2566 ของรัฐบาลสหพันธ์

1.1 ร่างงบประมาณรายจ่าย เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2565 รัฐบาลสหพันธ์ฯ มีมติผ่านร่างงบประมาณประจำปี 2566 โดยตั้งงบประมาณรายจ่าย จำนวน 445.2 พันล้านยูโร (น้อยกว่าปี 2565 ซึ่งตั้งงบประมาณรายจ่ายที่จำนวน 495.2 พันล้านยูโร) ทั้งนี้ ร่างงบประมาณรายจ่ายดังกล่าว ครอบคลุมค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการรับมือต่อผลกระทบที่ได้รับจากความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน รวมทั้งการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ด้วยแล้ว โดยมีงบประมาณรายจ่ายจำนวนกว่า 50 พันล้านยูโรสำหรับการลงทุนในโครงการที่สำคัญทางเศรษฐกิจ

1.2 การก่อกั้นหนี้สาธารณะใหม่ (Schuldenbremse/Debt brake)¹ รัฐบาลสหพันธ์ฯ ยืนยันว่า จะไม่มีการก่อกั้นหนี้สาธารณะใหม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ในปี 2566 ซึ่งเท่ากับว่า รัฐบาลสหพันธ์ฯ จะสามารถก่อกั้นใหม่ในปี 2566 ได้อีกไม่เกินจำนวน 17 พันล้านยูโร ทั้งนี้ ในช่วงปี 2563-2564 รัฐบาลสหพันธ์ฯ ก่อกั้นหนี้สาธารณะใหม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด (เกินกว่าร้อยละ 0.35 ของ GDP) เพื่อช่วยเหลือภาคประชาชนและภาคธุรกิจจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 โดยเมื่อปี 2563 สหพันธ์ฯ มีหนี้สาธารณะสะสมกว่าร้อยละ 70 ของ GDP ซึ่งเกินกว่าที่ขี้อยู่กำหนดไว้อยู่ที่ร้อยละ 60

2. การเตรียมมาตรการรับมือวิกฤตการณ์ด้านพลังงานของรัฐบาลสหพันธ์

2.1 การเตรียมการช่วยเหลือภาคธุรกิจสาขาพลังงาน ภาคธุรกิจนำเข้าพลังงานของสหพันธ์ฯ กำลังเผชิญกับการขาดทุนหลายล้านยูโร/วัน เนื่องจากการลดปริมาณการส่งก๊าซของรัสเซีย ทำให้บริษัทนำเข้าพลังงานต้องจัดหาพลังงานเพิ่มเติมจากแหล่งอื่น ๆ ในราคาที่สูงกว่าเคยนำเข้าจากรัสเซีย แต่ยังคงต้องส่งมอบก๊าซให้แก่ผู้บริโภคในราคาเดิมตามที่สัญญาระบุ โดยเฉพาะบริษัท Uniper ซึ่งเป็นบริษัทนำเข้าก๊าซจากรัสเซียรายใหญ่ที่สุดของสหพันธ์ฯ ได้ยื่นคำร้องแบบเร่งด่วนเพื่อขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลสหพันธ์ฯ โดยขณะนี้ นาย Olaf Scholz นายกรัฐมนตรีสหพันธ์ฯ และนาย Robert Habeck รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจและการปฏิบัติการทางสภาพภูมิอากาศสหพันธ์ฯ ได้ยืนยันที่จะช่วยเหลือบริษัท Uniper แล้ว โดยคาดว่า รัฐบาลสหพันธ์ฯ จะใช้แนวทางช่วยเหลือที่คล้ายคลึงกับการช่วยเหลือสายการบิน Lufthansa ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ด้วยการการเข้าถือหุ้น Dormant Equity Holding² อย่างไรก็ตาม รัฐบาลสหพันธ์ฯ กำลังอยู่ในช่วงเจรจากับ รัฐบาลฟินแลนด์ เพื่อให้บริษัท Fortum (บริษัทสัญชาติฟินแลนด์ซึ่งถือหุ้นในบริษัท Uniper จำนวนกว่าร้อยละ 80) เข้ามาช่วยเหลือบริษัท Uniper ด้วย ทั้งนี้ ตามข้อมูลล่าสุด การเจรจาของทั้ง 2 ฝ่าย ยังไม่ได้ข้อสรุปที่แน่ชัด

2.2 การกำหนดระเบียบการใช้พลังงาน กระทรวงเศรษฐกิจฯ กำลังอยู่ในช่วงเร่งแก้ไขพระราชบัญญัติความปลอดภัยด้านพลังงาน (Energiesicherungsgesetz) โดยหลายฝ่ายคาดว่า รัฐบาลสหพันธ์ฯ อาจใช้มาตรการการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ก๊าซกับผู้บริโภค (Gas-Umlage) ในการช่วยเหลือบริษัทนำเข้าพลังงาน เนื่องจากมาตรการดังกล่าวทำให้บริษัทนำเข้าพลังงานสามารถผลิตรายการราคาก๊าซที่เพิ่มขึ้นบางส่วนไปยังผู้บริโภคได้ นอกจากนี้หลายฝ่ายยังคาดการณ์ว่า รัฐบาลสหพันธ์ฯ อาจจะกำหนดคุณสมบัติในการใช้เครื่องทำความร้อนในฤดูหนาว และเครื่องปรับอากาศในฤดูร้อนเพื่อลดการใช้พลังงาน ทั้งนี้ กระทรวงเศรษฐกิจฯ กำลังทำงานภายใต้ความกดดัน

¹ ตามรัฐธรรมนูญ/ กฎหมายพื้นฐานของสหพันธ์ฯ (Grundgesetz-GG) รัฐบาลสหพันธ์ฯ สามารถก่อกั้นหนี้สาธารณะเพิ่มเติมได้ไม่เกินร้อยละ 0.35 ของ GDP เว้นแต่กรณีเกิดภัยร้ายแรงจากธรรมชาติ หรือเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อโรค

² Dormant Equity Holding เป็นการเข้าถือหุ้นโดยได้รับผลตอบแทน แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงในการประชุมผู้ถือหุ้น แต่มีสิทธิตรวจสอบบัญชีประจำปีของบริษัท อย่างไรก็ตาม ผู้ถือหุ้นจะได้สิทธิในการรับเงินคืนก่อนผู้ถือหุ้นสามัญในกรณีบริษัทเลิกกิจการ

เนื่องจากกังวลว่า หลังการบำรุงรักษาท่อส่งก๊าซ Nord Stream 1 แล้วเสร็จในวันที่ 22 กรกฎาคม 2565 รัสเซีย อาจจะระงับการส่งก๊าซมายังสหพันธ์ฯ

3. ตลาดแรงงานสหพันธ์ฯ

3.1 สถานการณ์ตลาดแรงงานฝีมือ สหพันธ์ฯ กำลังประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานฝีมือจำนวนมาก โดยตามข้อมูลของสมาคมศูนย์แรงงานฝีมือสหพันธ์ฯ (Zentralverbands des Deutschen Handwerks: ZDH) มีตำแหน่งงานสำหรับแรงงานฝีมือว่างกว่า 150,000 ตำแหน่ง และหากรวมตำแหน่งงานที่ไม่ได้ลงทะเบียนกับสำนักงานจัดหางานแห่งสหพันธ์ฯ (Bundesagentur für Arbeit) คาดว่า จะมีตำแหน่งงานว่างเกือบ 250,000 ตำแหน่ง ทั้งนี้ ระหว่างวันที่ 6-10 กรกฎาคม 2565 ที่ผ่านมาสหพันธ์ฯ ได้จัดงานแสดงฝีมือแรงงานนานาชาติประจำปี 2565 (Internationalen Handwerksmesse 2022) ณ นครมิวนิก เพื่อเปิดโอกาสในการจัดหาแรงงานฝีมือให้กับตลาดแรงงานสหพันธ์ฯ ซึ่งภาคธุรกิจและสหพันธ์ฯ ได้เรียกร้องให้รัฐบาลสหพันธ์ฯ หามาตรการแก้ไขสถานการณ์การขาดแคลนแรงงานฝีมืออย่างเร่งด่วน เนื่องจากการขาดแคลนแรงงานฝีมือที่สำคัญ อาทิ ช่างไฟฟ้า ช่างเทคนิคด้านเครื่องทำความร้อน ช่างเทคนิคเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น อาจส่งผลกระทบต่อทั้งภาคธุรกิจและเป้าหมายของการปกป้องสภาพภูมิอากาศของสหพันธ์ฯ เองด้วย เนื่องจากในปัจจุบันอาคารที่อยู่อาศัยในประเทศจำนวนมากจำเป็นต้องได้รับการเปลี่ยนโครงสร้างทางพลังงานในอาคาร และการขาดแรงงานฝีมือเพื่อดำเนินการที่เกี่ยวข้องจะทำให้สหพันธ์ฯ บรรลุเป้าหมายด้านการเปลี่ยนผ่านพลังงานช้าลง ทั้งนี้ สาเหตุของการขาดแคลนแรงงานฝีมือในสหพันธ์ฯ ได้แก่ (1) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรซึ่งมีผู้สูงอายุจำนวนมากและแรงงานฝีมือลดลง/ไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด (2) ตลาดแรงงานฝีมือของโลกมีการเปิดกว้างและการแข่งขันสูง ทำให้แรงงานฝีมือชาวเยอรมันสามารถเลือกข้อเสนอการทำงานที่ดีกว่าในต่างประเทศได้ (3) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจสู่ระบบดิจิทัล กระตุ้นให้เกิดการขยายตำแหน่งงานจำนวนมากในหลายภาคส่วนทำให้ตลาดแรงงานสหพันธ์ฯ ไม่สามารถผลิตแรงงานที่มีทักษะสูงเพื่อรองรับการขยายตัวของตำแหน่งงานได้ทันเวลา

3.2 สถานการณ์ตลาดแรงงานสาขาธุรกิจการบิน สหพันธ์ฯ กำลังประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานในสาขาธุรกิจการบินจำนวนมาก โดยเฉพาะการขาดแคลนแรงงานในแผนกขนถ่ายสัมภาระของผู้โดยสาร เนื่องจากขณะนี้กำลังอยู่ในช่วงวันหยุดพักผ่อนของชาวเยอรมัน กอปรกับแรงงานจำนวนมากถูกปลดออกในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 และภาคธุรกิจการบินไม่สามารถจัดหาแรงงานทดแทนได้ในทันที ส่งผลให้เที่ยวบินของท่าอากาศยานหลายแห่งในสหพันธ์ฯ เกิดความล่าช้า และมีการยกเลิกเที่ยวบินเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ รัฐบาลสหพันธ์ฯ ได้วางแผนรับมือโดยการใช้แรงงานที่มีประสบการณ์จากธุรกิจอื่นเป็นการชั่วคราว โดยจะดำเนินการปรับปรุงเงื่อนไขการตรวจลงตรา และขั้นตอนการสมัครรับเข้าทำงานให้รวดเร็วยิ่งขึ้น

4. การลงทุนของภาคเอกชนสหพันธ์ฯ ในสาขาการผลิตแบตเตอรี่

บริษัท Volkswagen AG บริษัทผลิตรถยนต์รายใหญ่ที่สุดของสหพันธ์ฯ วางแผนลงทุนร่วมกับหุ้นส่วนด้วยเงินทุนจำนวนกว่า 20 พันล้านยูโร เพื่อก่อตั้งโรงงานผลิตแบตเตอรี่สำหรับยานยนต์ไฟฟ้าในอียูภายในปี ค.ศ. 2030 โดยมีแผนก่อตั้งโรงงานผลิตแบตเตอรี่ขนาดใหญ่แห่งแรกที่เมือง Salzgitter รัฐ Lower-Saxony สหพันธ์ฯ ภายใต้ชื่อโครงการ “Salz-Giga” ซึ่งจะมีกำลังการผลิตแบตเตอรี่สำหรับยานยนต์ไฟฟ้าจำนวน 500,000 คัน/ปี โดยโรงงานดังกล่าวจะครอบคลุมการดำเนินการจัดหาวัสดุในการผลิต กระบวนการผลิต และระบบการรีไซเคิลแบตเตอรี่ รวมถึงจะมีการจัดตั้งศูนย์วิจัยการผลิตแบตเตอรี่ในบริเวณใกล้เคียงโรงงานด้วย

5. ข้อมูลเพิ่มเติม

5.1 การวางแผนดึงดูดแรงงานจากทิวทัศน์ของรัฐบาลสหพันธ์ฯ ตามข้อ 3.2 ส่งผลให้สื่อต่าง ๆ ของทิวทัศน์คาดการณ์ว่า อาจจะเป็นการกระทำที่ซ้ำรอยกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ช่วงปี 2504 ที่สหพันธ์ฯ ขาดแคลนแรงงานและใช้วิธีดึงดูดแรงงานทิวทัศน์เข้ามาทำงาน ส่งผลให้แรงงานทิวทัศน์นำครอบครัวมาตั้งรกรากในสหพันธ์ฯ จำนวนมากด้วย อย่างไรก็ตาม รัฐบาลสหพันธ์ฯ ได้ออกมายืนยันว่า การวางแผนดึงดูดแรงงานมาทำงานที่สหพันธ์ฯ ในครั้งนี้ เป็นเพียงการตกลงจ้างงานแบบชั่วคราวเท่านั้น โดยลูกจ้างจะไม่สามารถพำนักอาศัยในสหพันธ์ฯ ได้ในระยะยาว

5.2 เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2565 รัฐบาลสหพันธ์ฯ เห็นพ้องให้มีการขยายการใช้พลังงานหมุนเวียน โดยจะกำหนดให้ทุกรัฐใช้พื้นที่ร้อยละ 2 ทำฟาร์มกักกันลมบก และจะเร่งรัดกระบวนการอนุมัติการติดตั้งกังหันให้มีความรวดเร็วมากขึ้น ทั้งนี้ ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2565 สหพันธ์ฯ มีการใช้พลังงานหมุนเวียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 และมีการใช้ไฟฟ้าลดลง 2,000 ล้าน กิโลวัตต์/ชม. เมื่อเทียบกับช่วงครึ่งปีแรกของปี 2564

5.3 มาตรการลดราคาบัตรโดยสารขนส่งสาธารณะให้เหลือจำนวน 9 ยูโร/เดือน ของรัฐบาลสหพันธ์ฯ กระตุ้นให้ชาวเยอรมันหันกลับมาใช้รถขนส่งสาธารณะในช่วงฤดูร้อนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเส้นทางรถไฟที่เดินทางไปเขตชายฝั่งของทะเลบอลติกและทะเลเหนือ ซึ่งเป็นสถานที่พักผ่อนยอดนิยมของชาวเยอรมัน ส่งผลให้ภาคขนส่งสาธารณะมีบุคลากรไม่เพียงพอที่จะรองรับการใช้บริการของคนจำนวนมาก ทำให้หลายฝ่ายวิจารณ์ว่า รัฐบาลสหพันธ์ฯ บกพร่องในการวางแผนเกี่ยวกับการใช้มาตรการดังกล่าว ซึ่งใช้งบประมาณไปกว่า 2.5 พันล้านยูโร โดยไม่ได้วางแผนด้านบุคลากร นอกจากนี้ หลายฝ่ายยังให้ความเห็นว่า รัฐบาลสหพันธ์ฯ ควรขยายการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นเพิ่มมากขึ้น อาทิ การสร้างรางรถไฟ และการผลิตรถไฟ เป็นต้น

ข้อมูลจาก

https://www.bundesfinanzministerium.de/Content/DE/Standardartikel/Themen/Oeffentliche_Finanz/en/Bundeshaushalt/2023/regierungsentwurf-bundeshaushalt-2023.html

<https://www.tagesschau.de/inland/innenpolitik/bundeshaushalt-147.html>

<https://www.tagesschau.de/wirtschaft/unternehmen/schutzschirm-energieunternehmen-101.html>

<https://www.stern.de/wirtschaft/news/gesetzesaenderungen-regierung-will-preisexplosion-bei-gas-verhindern--32510222.html>

<https://www.tagesspiegel.de/wirtschaft/tendenz-steigend-rund-250-000-handwerker-gesucht/28476378.html>

<https://www.tagesschau.de/inland/energie-sicherheit-bundestag-101.html>

<https://www.handelsblatt.com/politik/deutschland/erneuerbare-energien-koalition-einigt-sich-auf-massiven-ausbau-der-oeko-energien/28480170.html>

<https://www.dw.com/en/germanys-9-euro-travel-ticket-success-or-failure/a-62329405>

<https://www.handelsblatt.com/unternehmen/energie/nord-stream-1-wartung-von-nord-stream-1-das-bedeutet-es-wenn-gazprom-die-gasleitung-abschaltet-/28493804.html>

<https://www.dw.com/de/vw-batterien-werden-aus-salzgitter-kommen/a-62398407>

<https://www.n-tv.de/wirtschaft/Habeck-will-Uniper-Eigentuemmer-in-Pflicht-nehmen-article23452981.html>